

זכויות הילד

מדינת ישראל חרטה עם הקמתה את נושא שלומו של הילד על סדר יומה. בשנת 1988 נכתבה הצהרת זכויות הילד בישראל ובה דובר על זכותו של כל ילד לקבל הזדמנות ואפשרות להתפתחות גופנית מוסרית בצורה בריאה ותקינה.

הצהרת זכויות הילד בישראל:

1. זכותו של כל ילד לקבל הזדמנות ואפשרות לגדול ולהתפתח גופנית, מוסרית, רוחנית, נפשית, רגשית, שכלית וחברתית בצורה בריאה ותקינה ובתנאים של חרות וכבוד.
2. זכותו של כל ילד לגדול בבית הוריו ולקבל שם הזנה, חינוך, הגנה, אהבה והבנה. ילד לא יופרד מהוריו אלא בנסיבות יוצאות מן הכלל. זכותו של הילד במקרה כזה לקבל תחליף בית מתאים, דומה עד כמה שניתן לבית הורים תקין תוך שמירת קשר עם משפחתו הטבעית.
3. זכותו של כל ילד לקבל, משעת לידתו או סמוך לה שם ונתינות.
4. זכותו של כל ילד ליהנות מביטחון סוציאלי מעוגן בחוק, כולל קצבאות, שירותים וטיפול רפואי, לו ולאמו, לפני הלידה, במהלכה ואחריה.
5. זכותו של כל ילד לקבל חינוך חינם בהיקף ואיכות מרביים מגיל הגן ועד לסיום לימודיו התיכוניים, בדרך שתתאים ליכולתו, לכישוריו ולמיצוי מלא של הפוטנציאל הטמון בו.
6. זכותו של כל ילד לקבל הגנה מלאה ויעילה מפני כל צורה של הזנחה, ניצול התעללות, התאכזרות או השפלה – גופנית נפשית – בבית הוריו או מחוצה לו.
7. זכותו של כל ילד להיות מוגן מפני: ניצול לא הוגן במסחר, בפרסום ביחסים כלכליים. תעסוקה העלולה לפגוע בבריאותו, חינוכו, או בהתפתחותו התקינה. חשיפה פוגעת באמצעי התקשורת.
8. זכותו של כל ילד ליהנות מההתייחסות מיוחדת של מערכת המשפט ואכיפת החוק הכולל: ייצוג נאות והגנה משפטית מלאה בכל דיון משפטי הנוגע לו. מתן קדימות לעקרון טובת הילד בדיונים משפטיים, מעבר לשיקולם ולאינטרסים אחרים, קבלת טיפול מקצועי ואי חשיפה לחקירה משטרתית ועדות משפטיות, במקרים של פגיעה ועבירה נגד גופו או רכושו.
9. זכותו של כל ילד העובר על החוק להתחשבות מיוחדת בגילו ובמצבו לפטור מאחריות פלילית עד גיל הקבוע בחוק, ולטיפול מתאים ומיוחד כולל הפרדה ממבוגרים עבריינים כאשר חלה עליו אחריות פלילית.
01. זכותו של כל ילד לקבל טיפול רפואי, שכלי ונפשי בעת הצורך ומוקדם ככל האפשר מתוך מטרה למנוע מחלה, נכות או כל התפתחות בלתי תקינה.
11. זכותו של כל ילד הסובל מנכות, ממחלה, או מליקוי כלשהו, לקבל את החינוך והטיפול המתאימים שיבטיחו את מיצוי יכולתו וכישוריו, תוך שאיפה לשילובו המלא בחברה.
21. זכותו של כל ילד לקבל עדיפות בטיפול, בהגנה ובהצלחה בעיתות אסון וחרום.

המועצה הלאומית לשלום הילד בישראל פרסמה מסמך זכויות ילדים במצבים כשהורים נפרדים ומתגרשים בין השאר נמסר לילדים על זכותם שהוריהם לא ישתמשו בהם במאבקים , זכותם שלא לנקוט עמדה לטובת אחד ההורים , זכותם שלא לתווך בינם, זכותם לבקש שיתחשבו גם בהם ברצונם ובקשייהם ועוד. באמצע שנות ה-90 הוקמה הועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישוםם בחקיקה בראשות השופטת סביונה רוט לוי , ועימה ועדות משנה של מומחים . הועדה הפיקה סידרה של דוחות מקיפים ובהן המלצות לשינוי חקיקה ברוח האמנה הבין לאומית לזכויות הילד.

החקיקה המוצעת מתבססת על העקרונות המצויים באמנה הבין לאומית בדבר זכויות הילד :

1. עקרון ההישרדות וההתפתחות
2. עיקרון ההשתתפות
3. עיקרון השוויון
4. עיקרון טובת הילד

האמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד אושררה על ידי מדינת ישראל ב-4/8/91 ונכנסה לתוקף ב-2/11/91. האמנה אושררה על ידי ממשלת ישראל אך אין בכך כדי להפכה לחוק ישראלי . עד שתגבש לכדי חוק משמשת האמנה עבור בית המשפט מקור פרשני עליו הוא מסתמך בפסיקותיו.

